

10. SINIF

DERS ANALİZ SINAVI 01

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Adı :

Soyadı :

Numara :

Sınıf :

Doğru :

Yanlış :

Net :

BU SINAVDA YER ALAN KONULAR

» SÖZÜN EZGİSİ

- » İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı
(Koşuk, Sagu, Destan, Sav)
- » Âşık Tarzı Halk Edebiyatı
- » İsim ve İsim Tamlaması
- » Sıfat ve Sıfat Tamlaması
- » Yazım ve Noktalama

AÇIKLAMALAR

- » Bu kitapçıkta sadece 10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı'nın ilgili konuları bulunmaktadır.
- » Toplam soru sayısı 25'tir.
- » Bu sınav için önerilen süre 40 dakikadır.

1. **Koşuk**
Eski Türkçeyle	Günümüz Türkçesiyle
Ördi bulut ingraşu	Bulutlar gürleyerek yükseldi
Aktı akın möngreşü	Seller şarıldayarak aktı
Kaldı bodun tanglaşu	Halk hayret içinde kaldı
Kükrer takı mangraşur	Kükrüyor ve bağırıyorlar
- Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'in Kabulünden Önceki Dönem'e ait bu dördlükten çıkarılamaz?**
- A) Arapça ve Farsça sözcükler kullanılmıştır.
 B) Doğa teması işlenmiştir.
 C) Redif ve uyak kullanılmıştır.
 D) Hece ölçüsüyle söylenmiştir.
 E) Nazım birimi dördlüktür.
2. Türölüg çeçek yarıldı
 Berçın yadhım kerildi
 Uçmak yeri körüldi
 Tumluğ yana kelgüsüz
 (Türölü çiçekler açıldı / İpek kumaştan yaygı serildi
 Cennetin yeri görüldü / Kış gene gelecek değildir.)
Bu dizelerle ilgili,
- I. Nazım birimi dördlüktür.
 II. Hece ölçüsü kullanılmıştır.
 III. Nazım biçimi koşmadır.
 IV. Düz uyak düzeniyle oluşturulmuştur.
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**
- A) Yalnız I
 B) Yalnız IV
 C) II ve III
 D) III ve IV
 E) I, II ve IV
3. I. Şiirler, "kopuz" adı verilen ilkel bir saz eşliğinde söylenmektedir.
 II. Şiirlerin nazım birimi dördlük, ölçüsü hecedir.
 III. Genellikle tam ve zengin uyağa yer verilmiştir.
 IV. Av eğlenceleri, doğa güzellikleri, aşk, yığıtlık işlenen temel konulardır.
 V. Genellikle sığır, şölen ve yuğ törenlerinde söylenmiştir.
- Numaralanmış özelliklerden hangisi İslamiyet öncesi Türk şiiri ile ilgili söylenemez?**
- A) I
 B) II
 C) III
 D) IV
 E) V
4. Yay yarupan ergüzi
 Aktı akın munduzu
 Tugdı yaruk yulduzu
 Tıngla sözüm külgüsüz
 Bahar (güneşi) ısıdı, eriyen kar, buz suları
 Coşkun seller hâlinde aktı
 Parlak (sabah) yıldızı doğdu
 (Şaşılması) sözlerimi gülmeksizin dinle
Bu parçanın nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Koşma
 B) Sagu
 C) Destan
 D) Koşuk
 E) İlahi

5. Öpkem kelip ogradım

Arsılanlayu kökredim

Alplar başın togradım

Emdi meni kim tutar

Günümüz Türkçesiyle

Öfkelenip dışarı çıktım

Arslan gibi kükredim

Yiğitler başını doğradım

Şimdi beni kim tutabilir

Günümüz Türkçesiyle verilen bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım birimi dördlüktür.
- B) 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
- C) Ulusun ortak malıdır.
- D) Koşuktan alınmıştır.
- E) Yuğ töreninde söylenmektedir.

6. İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatında ilk şairler kam, baksı ve şaman adı verilen dinsel törenlerden doğmuştur. Kahramanlık konuları destanlarla; aşk, doğa konuları ise koşuklarla aktarılır. Şairler, ulusal ölçümüz olan hece ölçüsüyle ve arı Türkçeyle söylenmiştir. Nazım birimi olarak dördlük kullanılmıştır.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. MÖSYÖ JOURDAIN: Susun diyorum size. İkiniz de cahilsiniz. Bütün bunların sağladığı imtiyazları anlamıyorsunuz.
- II. MADAM JOURDAIN: Bunların yerine evlenme çağına gelmiş kızınızı evlendirmeye kafa yormalısınız.
- III. MÖSYÖ JOURDAIN: Uygun biri çıkınca kızımı evlendireceğim elbette. Ama aynı zamanda güzel şeyler öğrenmeye de kafa yormak istiyorum.
- IV. NICOLE: Duyduğuma göre bugün yemek sonrası tatlı niyetine bir de felsefe hocası tutmuş, hanımefendi.
- V. MÖSYÖ JOURDAIN: Ne olmuş yani! Aklım olsun, kültürlü insanların arasında meselelere dair fikir yürütebileyim istiyorum.

Bu diyalogda numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I.de belgisiz sıfatla kurulmuş sıfat tamlaması vardır.
- B) II.de farklı türde ad tamlaması vardır.
- C) III.de birden fazla sıfat tamlamasına yer verilmiştir.
- D) IV.de niteleme sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlaması vardır.
- E) V.de bir isim tamlamasının tamlayanı sıfatla nitelenmiştir.

8. (I) Masal kitabımı komodinin üstüne koydum, onun yeri diğer kitapların yanı değildi. (II) Erkek kardeşim, bunu on ikinci yaş günümde yani neredeyse bir yıl önce vermişti. (III) Hayal edebileceğiniz en güzel resimlerle doluydu. (IV) Büyülü ormanlarla, su altı şehirleriyle, kraliyet saraylarıyla dolup taşıyordu sayfaları.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede sıfat tamlamasının tamlayanı belirtme sıfatıdır.
- B) II. cümlede birden çok sıfat tamlaması vardır.
- C) III. cümlede sıfat-fiille kurulan bir sıfat tamlaması vardır.
- D) IV. cümlede üç sıfat tamlaması bulunmaktadır.
- E) II ve IV. cümlelerde isim tamlaması vardır.

9. İsim tamlamasında birden fazla tamlanan bulunabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?

- A) Evin boyası bittiği zaman yüzü, gözü, elleri, kıyafetleri boya içindeydi.
- B) Yüzünde garip ama anlamlı, ince bir tebessümle pencerenin yanında duruyordu.
- C) Akşam olunca yirmi senenin yazları, baharları, kışları, fırtınaları üzerini bir örtü gibi kaplardı.
- D) Gün ışığı, duvarı pembe renklere bürüyor; ona esrarlı bir zarafet kazandırıyor.
- E) Savaşın, o bitmez tükenmez ihtirasın, kızıl ve korkunç facianın bedelini bu masum hayatlar ödüyordu.

10. Hoyrattır bu akşamüstüler daima.

Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çılgılığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lavanta çiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşamüstüler daima.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) İsim tamlaması biçiminde birleşik sözcük
- B) Belirtisiz isim tamlaması
- C) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
- D) Belgisiz sıfatla belirtilen bir ad tamlaması
- E) Tamlananı tamlayandan önce söylenmiş isim tamlaması

11. I

Karac'oğlan der ki çile çekilmez
Hozan tarlalara sümbül ekilmez
Sak yabancı ile başa çıkılmaz
İçinden sıdk ile yanan olmalı

II

Emrah der ki düştüm dile
Bülbül figan eder güle
Güzel sevmek bir sarp kale
Ya alınır ya alınmaz

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Alındığı şiirin son dörtlülüğü olmaları
- B) Aynı gelenekle söylenmeleri
- C) Tapşırma geleneğinden yararlanmaları
- D) Aynı nazım biçimiyle oluşturulmaları
- E) Ahenk unsurlarına yer vermeleri

12. 16. yüzyılda yaşayan sanatçı; halk şairleri içerisinde kavganın, özgürlüğün sembolüdür. Bu şairin, III. Murat zamanında (1574-1595) Osmanlı ordusuyla İran savaşlarına katıldığı bilinmektedir. Bolu Beyi'nden babasının intikamını almak üzere dağlara çıkan, yiğitlik ve iyilikseverliği destanlaşan bir sanatçıdır. Şiirlerinde yiğitliği, dostluğu, aşkı, doğa sevgisini çok yalın bir dille ve coşkun bir seslenişle dile getirmiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karacaoğlan
- B) Dadaloğlu
- C) Köroğlu
- D) Gevheri
- E) Dertli

13. Ay doğar ayazlanır

Gün doğar beyazlanır

Mahmur gözlü sevdiğim

Uyanmaya nazlanır

Bu mâniyle ilgili,

- I. 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
- II. İlk iki dizesi doldurma dizelerdir.
- III. Halk şiirinin en küçük nazım biçimidir.
- IV. Cinaslı uyak kullanılmıştır.
- V. Düz uyak düzeniyle oluşturulmuştur.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız IV
- B) I ve II
- C) I ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

14. I.

Seyrani'nin gözü gamla yaş imiş

Aşk, sevda cümle derde baş imiş

Ben bağırimi toprak sandım taş imiş

Meğer taşa tohum ekilmez imiş

II.

Karac'oğlan der ki konanlar göçmez

Bu ayrılık bizlen arasın açmaz

Bir kötü gönlüm var güzelden geçmez

Ne güzele doymaz gözüm var benim

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu parçaların ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Dil özellikleri
- B) Nazım biçimleri
- C) Nazım birimleri
- D) Gelenekleri
- E) Oluşturuldukları yüzyıl

15. Karac'oğlan sırrın kime danışır

Siyah zülfü mah yüzüne kıvrışır

Ayrılanlar elbet bir gün kavuşur

Ağlama sevdiğim gül dedi bana

Şekil, dil ve içerik özelliklerinden hareketle bu dördünlüğün aşağıdaki şiir biçimlerinin hangisinden alındığı söylenebilir?

- A) Semai
- B) Koşma
- C) Gazel
- D) Murabba
- E) Mânî

16. Sevgili, güzellik, doğa gibi bireysel temaları işleyen

koşmalara "koçaklama"; yiğitlik, kahramanlık konularını

işleyenlere "güzelleme"; ölen bir kişinin ardından duyulan

üzüntüyü, acıyı dile getirenlere "ağıt"; insanların ya da

toplumların aksayan yönlerini konu edinenlere "taşlama"

denir.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin hangileri yer değiştiğinde bilgi yanlış düzeltilmiş olur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve IV
- E) III ve IV

17. Bir koşmaya ait üç dörtlük şu şekildedir:

- I. Hangi dağda bulsam ben o maralı
Hangi yerde görsem çeşm-i gazali
Avcılardan kaçmış ceylan misali
Göçmüş dağdan dağa yoktur durağı
- II. Zihni dert elinden her zaman ağlar
Sordum ki bağ ağlar bağibân ağlar
Sümbüller perişan güller kan ağlar
Şeyda bülbül terk edeli bu bağı
- III. Vardım ki yurdundan ayağ göçürmüş
Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı
Camlar şikest olmuş meyler dökülmüş
Sakiler meclisten çekmiş ayağı

Bu dörtlüklerin şiirde yer alma sırası aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I - III - II B) II - I - III C) II - III - I
D) III - I - II E) III - II - I

18. Benden selam olsun Bolu Beyi'ne

Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcirtısından kalkan sesinden
Dağlar gümbür gümbür seslenmelidir

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
B) Alındığı şiirin ilk dörtlüğüdür.
C) Tapşırma geleneğine başvurulmuştur.
D) Nazım biçimi koşmadır.
E) 2 ve 4. dizelerde yarım uyak vardır.

19. I. Falda var yürek kızı

Yapma artık bu nazı
Senin sevdiğin kimse
Düğünde çalsın sazı

II. Elif'in uğru nakışlı

Yavru balaban bakışlı
Yayla çiçeği kokuşlu
Kokar Elif Elif diye

Numaralanmış dörtlüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi ortaktır?

- A) Uyak düzeni
B) Hece ölçüsünün kalıbı
C) Uyak türü
D) Durakları
E) Gelenekleri

20. I. KARAGÖZ — (Vurur.) Tu... Allah cezanı versin!
Giderayak beni günaha sokma! İçeride hela var!

II. HACİVAT — Yok birader öylesi değil! Yani sana
giyecek birşeyler alayım. Başını sokacak bir ev
yapayım demek istedim.

III. KARAGÖZ — Böyle bir iyilik yaparsan ben de sana
dua ederim.

IV. HACİVAT — Nasıl bir dua edersin, birader?

V. KARAGÖZ — "Ya Rabbi, Hacivat'ın başı dururken
ayağına taş düşmesin!" derim.

Numaralanmış diyalogların hangilerinde yazım yanlış vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) II, III ve IV

21. II. Dünya Savaşı sonrası bilimsel alandaki büyük ilerlemelerde ABD'nin ağırlığı arttı. Teknik gelişmelerin temel alanlarından biri, siyasi ve sembolik öneminden dolayı nükleer enerji oldu. Nükleer fizikten doğan bilgiden ilk önce askerî alanda yararlanıldı. Amerika ve SSCB, bu alanda nükleer silah yarışının içine girdi. Nükleer enerjinin sivil alanda kullanımı, elektrik üretimini sağladı. 1973'te yaşanan petrol krizi, batının nükleer enerjiye verdiği önemi artırdı.

Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

22. Hafif bir rüzgârla savrulup pencere pervazlarında toplanmaya devam eden bir grup kartanesi, cama yapışıp öylece dondu, kaldı. Arabacının bakışları ile sözleşmişcesine, aynı anda, odanın tülleri aralandı. Silüeti görünen erkek, camın buğusunu sildikten sonra el sallayıp tekrar içeriye döndü. Yatağının baş ucunda ki komodinin üzerinde biraz evvel yakmış olduğu gaz lâmbasının ışığında cep saatine baktı. Henüz dört olmak üzereydi.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada yapılan yazım yanlışı nedenlerinden biri değildir?

- A) "-ki" ekinin ayrı yazılması
B) Ayrı yazılması gereken sözcüklerin bitişik yazılması
C) Ekin ünsüz benzeşmesine uyulmadan yazılması
D) Bitişik yazılması gereken sözcüklerin ayrı yazılması
E) Sözcüğün düzeltme işaretiyle yazılması

23. — Demek uyumuyorsun, öyle mi? Öyleyse giriyorum içeri!
Merdivenlerden aşağı bağırdı:
— Nastasya, paketi getirsene! Şimdi hesabını veririm...
Raskolnikov, ürkek bakışlarla çevresini süzdü ve
Nastasya'ya,
— Saat kaç, diye sordu.

Bu parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlışı kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

24. Mahallelerde esnaftan (I) orta hâllilerden beş (II) altı zat birleşir, sıra yaparlar (III) birer ikişer gün fasıla ile imam efendiyi (IV) hacı efendiyi, birinci muhtarını iftara davet ederlerdi. İmam da hacı da muhtar da bu davetin, muhtaç mahallelilere delalet etmek manasını taşıdığını bilirler (V) ona göre beraberlerine davetli alırlardı.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine herhangi bir noktalama işareti konmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

25. () Ne oldu bunlara ya Rabb'im () Ne oldu, diyordu. Bir hafta içinde adamlarının on beşten fazla hırsızlığını () yolsuzluğunu yakaladı. Hele Mehmet'i, komşu Paşa'nın askerleriyle koca bir kazan piring pilavını atıştırırken görünce öfkesinden ne yapacağını şaşırdı. O gün her tarafı kilitledi ve gururla şöyle dedi ()
— Bakalım şimdi ne çalacaklar () dedi.

Bu parçada ayraçlarla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) (—) (?) (,) (:) (.) B) ("") ("") (:) (:) (.)
C) (—) (?) (:) (:) (.) D) ("") ("") (,) (.) (.)
E) (—) (!) (,) (.) (.)

ÖĞRENCİ NO

0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9

YANITLAR

01	A	B	C	D	E
02	A	B	C	D	E
03	A	B	C	D	E
04	A	B	C	D	E
05	A	B	C	D	E
06	A	B	C	D	E
07	A	B	C	D	E
08	A	B	C	D	E
09	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E
16	A	B	C	D	E
17	A	B	C	D	E
18	A	B	C	D	E
19	A	B	C	D	E
20	A	B	C	D	E
21	A	B	C	D	E
22	A	B	C	D	E
23	A	B	C	D	E
24	A	B	C	D	E
25	A	B	C	D	E
26	A	B	C	D	E
27	A	B	C	D	E
28	A	B	C	D	E
29	A	B	C	D	E
30	A	B	C	D	E

Adı : _____
Soyadı : _____

- Toplam soru sayısı 25'tir.
- Önerilen süre 40 dakikadır.
- **Tam Okul** uygulamasını **Google Play** ve **App Store**'dan indirebilirsiniz.
- Uygulama üzerinden optik formu okutarak sonuçları hızlı bir şekilde değerlendirebilirsiniz.

tam | okul

Adres: Fatih Sultan Mh. 2720 Sk. No: 4B High Life Office Etimesgut / ANKARA Tel: 444 0 407
Baskı Yeri: ERTEM BASIM Ltd.Sti./ANKARA Başkent Organize Sanayi Bölgesi 22. Cadde No: 6 Tel: (0312 640 16 23)
Faks: (0312) 640 16 24 Malıköy - Temelli - ANKARA

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.